

25 lat

ZNAD WILII

SĄSIEDZI: W CZORAJ · DZISIAJ · JUTRO
POLACY NA LITWIE · WSPÓŁPRACA
NAUKA · SZTUKA · LITERATURA

kwartalnik · Wilno · 2014 · 1 (57)

kevičius, przewodn. Sejmu Loreta Grauzinienė nazwała je *nieodpowiednią formą protestu*, przyznając jednak, że w demokratycznym państwie każdy ma prawo na wyrażanie własnej opinii.

● 14 – poseł PiS Artur Górski, wiceprzewodn. Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu RL, poparł posłów AWPL. *To Landsbergis rozkręcił spiralę antypolskości w narodzie litewskim. Użył Polaków jako straszaka na swoich rodaków i zainicjował swoistą politykę rugowania Polaków z ziemi w Wilnie i na Wileńszczyźnie. Wiele działek na tych terenach nie zwrócono prawowitym dawnym właścicielom i ich spadkobiercom, tylko przekazano Litwinom, których zachęcano do osiedlania się na terenach, do których były roszczenia Polaków* – stwierdził dla „Naszego Dziennika”.

● *To już problem samej prezydent, jeśli ona nie uznaje innego zdania, a istnieje tylko jedna prawda. Tak było w czasach, które dawno minęły. Teraz nie ma jednej prawdy. Fakty mówią za siebie – ludzie są dyskryminowani na ziemi, na której żyją od dawien dawna* – powiedział dla portalu delfi.lt Tomaszewski po wystąpieniu w imieniu frakcji Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, w którym żądał, by prezydent nie wprowadzała w błąd opinię publiczną.

● 14 – Europejska Fundacja Praw Człowieka (dalej: EFHR) wyraziła obawy wobec decyzji Wileńskiego Sądu Okręgowego z dn. 23 grudnia 2013 w sprawie dwujęzycznych tabliczek w rej. sołecznickim i ukaranie dyrektora jego administracji grzywną wysokości 43 tys. lt (min. wynagr. wynosi 1000), co uważa za poważny problem litewskiej demokracji.

● 15 – realizację zapisów Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy z dn. 26 kwietnia 1994, z okazji 20-lecia przyjęcia dokumentu, omawiano podczas posiedzenia Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu RP i Sejmu RL w Wilnie. Stronę litewską reprezentowali szef litewskiej delegacji do Zgromadzenia Gediminas Kirkilas i jego zast. Rita Tamašunienė (AWPL), polską – wicemarszałek Sejmu RP, przew. polskiej delegacji – Eugeniusz Grzeszczak oraz poseł Tadeusz Aziewicz.

● 15 – Ambasada RP w Wilnie upowszechniła komunikat, w którym podkreśliła, że potrzeby Polaków na Litwie w kontekście wsparcia finansowego MSZ RP traktuje priorytetowo. Zaakceptowano 18 projektów w ramach funduszu „Szkolnictwo”, 35 – z funduszu „Kultura i pozostała działalność” oraz 2 w ramach funduszu „Opieka nad miejscami pamięci narodowej”. Wyróżniono m.in. projekt EFHR (integracja uczniów szkół polskich i litewskich), Domu Kultury Polskiej w Wilnie oraz Fundacji Małego Księcia, Polskiej Macierzy Szkolnej, Wileńskiej Filii Uniwersytetu w Białymstoku, Fundacji Wspierającej Oświatę Polską „Samostanowienie”, Szkoły Średniej im. Wł. Syrokomli w Wilnie i Gimnazjum im. A. Mickiewicza.

● 16 – do Międzynarodowego Programu Staży Parlamentarnych spośród 8 kandydatów zakwalifikowano Małgorzatę Aleksandrowicz, Rime

- W nr 4 rosyjskiego tygodnika „Ekspres Niedzieli”, wydanego w Wilnie w nakładzie 55 tys. egzemplarzy, wydrukowano obszerny wywiad z Waldemarem Tomaszewskim pt. *Jest to dyskryminacja własnych obywateli*.
- ➔ ● 28 – EFHR poinformowała, że podczas przygotowania Narodowej Strategii Edukacji RL 2013-2022 uwzględniono również uwagi fundacji, która stwierdziła brak jednego z podstawowych założeń poprzedniej strategii – zachowania tożsamości narodowej (artykuł 5, punkt 5 Narodowej Strategii Edukacji 2003-2012) oraz inne mankamenty.
- 28 – Jarosław Narkiewicz odpowiedział na zarzuty internautów w komentarzach na portalu pl.delfi.lt, w sprawie wydatków na podróże podczas upamiętnienia holocaustu w Oświęcimiu, wcześniej do Izraela. Biuro posła oświadczyło, iż wyjazdy takie najczęściej są opłacane przez strony zapraszające, a podróże osobiste – ze środków prywatnych.
- 30 – min. kultury Šarūnas Birutis w Sejmie stwierdził: *Nie należy skupiać się wyłącznie na Rosji, ponieważ powinniśmy chronić swoje wartości przed wszystkimi. To samo powiedziałbym o Polsce, która znajduje się obok i dąży do zrealizowania swoich interesów. Może oni (Polacy) nie mają dobrego gruntu, ponieważ mniejszość narodowa nie jest duża, ale przez nią próbują realizować swoje interesy i, tak czy owak, działają i finansują pewne sprawy ideologiczne*. Słowa te wywołały dyskusję stałych komentatorów relacji polsko-litewskich – „co minister (przy tym: kultury) miał na myśli” oraz znalazły potępienie wśród realnie myślących jego współobywateli – nie jest sekretem, że w znacznej części międzynarodowych projektów literatura i kultura litewska jest wspierana właśnie ... przez Polskę. Red. Rimvydas Valatka napisał: *U nas wszystko może się zdarzyć – polityk może przyjść do pracy wstawiony, jak to zrobił jeden socjaldemokrata w Kownie, albo można mówić haniebne rzeczy o Holocaustu, jak to zrobił inny socjaldemokrata... Mogę tylko powtórzyć, że albo minister nie rozumie, gdzie pracuje, albo pracuje na rosyjskie służby specjalne*. Natomiast tłumacz (m.in. dzieł Józefa Mackiewicza) Leonardas Vilkas dla portalu zw.lt stwierdził: *Moim zdaniem, negatywny wpływ na życie Litwy mają oddelegowani przez Partię Pracy minister kultury i jemu podobni. Jeśli wydaje mu się, że wartości Litwy i Polski się różnią, to w takim razie on nie jest Litwinem, a tylko litewskojęzycznym moskalem*.
- 30 – w redakcyjnym komentarzu tygodnika „Veidas” Algimantas Šindeikis napisał, że w *Konstytucji Litwy jest miejsce na kompromis polsko-litewski, sprawa podwójnego nazewnictwa ulic i pisowni nazwisk jest sztucznym konfliktem*. Uważa on, że wcześniej czy później z litewskimi Polakami trzeba będzie się porozumieć i rozwiązać ich problemy. Podkreśla: *Poziom demokracji w państwie mierzy się nie według tego, co potrafi zapewnić sobie większość, ale od tego, jak czują się w niej mniejszości narodowe*.
- 30 – wiceprzewodn. Sejmu Narkiewicz podczas wizyty w Polsce przekazał zaproszenia przyjazdu na Litwę wszystkim liderom partii w pol-

skim Sejmie, m.in. dla premiera Donalda Tuska i lidera opozycji Jarosława Kaczyńskiego. W Warszawie spotkał się on z wicemarszałkami Sejmu RP – Eugeniuszem Grzeszczakiem, współprzewodniczącym Zgromadzenia Poselskiego Sejmu RP i Senatu RL oraz Cezarym Grabarczykiem.

- 31 – wypadek drogowy na terenie Polski w pobliżu przejścia granicznego na autostradzie Via Baltica spowodował 11-kilometrowy korek.

- 31 – EFHR wywalczyła rekompensatę od Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokości ok. 30 tys. litów dla obywatela z rej. społecznickiego tytułem odszkodowania dla spawacza podczas wypadku w pracy. Fundacja prowadzi kampanię przeciwko dyskryminującym ofertom pracowniczym, jeśli chodzi o płeć, narodowość, religię, język itp.

- Portal internetowy businessinsider.com opublikował mapę Europy, stworzoną przez Randala Olsona, na której umieścił epitety, które Google wrzuca po wpisaniu nazwy państwa. Litwie nadał określenie *suicidal*, czyli samobójcza (co roku odbiera tu życie 30 osób na 100 tys. mieszkańców, średnia w UE – 10). Sąsiednie kraje postkomunistyczne określił jako *poor* – biedne, Polskę jako *weak* – słaba, wg niego Finowie to *bystrzy i pomysłowi*.

Luty

- 3 – ponad 60 ludzi nauki i sztuki, założycieli Sajudisu, zażądało usunięcia AWPL z koalicji rządzącej. Napisali oni, że partia znieważa pamięć walczących o niepodległość w styczniu 1991, a ignorowanie decyzji sądowych w Południowo-Wschodniej Litwie (Wileńszczyzna) dyskredytuje status Litwy jako państwa demokratycznego. Zarzucono AWPL, że jej przedstawiciele w Sejmie i PE „stale kłamią” o sytuacji prawnej na Litwie, twierdząc, że *są prześladowani za używanie języka ojczystego oraz ciągle powtarzając słowo „dyskryminacja”, której nie mogą udowodnić*, dyskredytują Litwę, a tym samym podżegają do nienawiści na tle narodowym, co negatywnie wpływa na stosunki między Litwą a Polską. List podpisali m.in. Zigmas Zinkevičius, Kazys Saja, Kęstutis Dubnikas (prorektor UW), Kazimieras Garšva, Algirdas Degutis, Julius Šalkauskas, Algirdas Endriukaitis, ks. Alfonsas Svarinskas, Algirdas Patackas, Bronislovas Kuzminskas, Bronislovas Genzelis, Romualdas Ozolas, Arvydas Juozaitis. Zdaniem podpisanych, AWPL powinna zostać zarejestrowana jako koalicja z progami wyborczym 7 proc., a nie 5 jak dotychczas. Apel wysłano do prezydenta i premiera, przewodn. Sejmu, ministra obrony i przewodn. Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego.

- 3 – 29 proc. obywateli Litwy zadeklarowało, że w ub. roku sugerowano im wręczenie łapówek. Jest to największy odsetek w UE, której średnia wynosi 4 proc.

- 5 – w sprawie sytuacji mniejszości narodowych członkowie Zarządu Forum Dialogu i Współpracy in. Jerzego Giedroycia wystosowali